

F 16

KUNGLIGA UPPLANDS FLYGFLOTTILJ

jaktflottilj och flygskola

Flyging
1 gr
Sigvard
Berg

För tusen år sedan var Gamla Uppsala ett centrum för våra internationellt sett mest kända och fruktade krigsmän — vikingarna. Männe skulle inte kung Adils gärna vilja kliva upp ur sin hög för att ta sig en titt på sitt rike från en drake? Nu kan han och de andra kungarna Aun och Egil inte mer än vända sig om i sina gravar varje gång en J 35 rundar högarna i Svearnas gamla huvudstad för att landa på bana 26 å Kungl. Upplands flygflottilj.

Att denna historiskt tyngda bygd skulle bli ett tillhåll för vårt modernaste vapenslag är ett resultat av 1941 års försvarsutredning, som tog konsekvenserna av andra världskrigets första skede och underströk betydelsen av ett starkt flygvapen. Så tillkom Kungl. Upplands flygflottilj, fick beteckningen F 16 och förlades till Uppsala. I samband därmed överflyttades flygkadettskolan från Ljungbyhed till Uppsala med förläggning i anslutning till F 16.

Tidigare hade Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för Uppsala stadsräkning börjat bygga ett flygfält invid Ärna gård norr om Uppsala. År 1942 övertogs fältet av flygvapnet, som fortsatte utbyggnaden. Redan till hösten hade en livlig byggnadsverksamhet kommit i gång, omfattande administrationsbyggnader, matinrättning, sjukhus m. m.

Trots att området ej ännu var helt utbyggt konstituerades flottiljen den 1 juli 1943. Flottiljens förste chef blev överste Bengt Jacobsson, som främst fick organisatoriska uppgifter på sin lott. Sammanlagt växte inom loppet av två år ett femtiotal byggnader i höjden, bland vilka ur arkitektonisk synpunkt främst märks flygkadettskolans kanslihus och båda flygelbyggnader. För fysisk träning anlades en gymnastiksal kombinerad med bastu samt en förnämlig simhall med goda möjligheter även till övningar i flygsäkerhets- och räddningstjänst.

Våren 1944 kunde flottiljområdet tagas i besittning. Under sommaren kom flygtjänsten i gång på allvar med svenskbyggda jaktplanen J 22 och redan till hösten samma år kunde F 16 under befäl av överste Knut Lindahl för första gången delta i flygvapenövningen. Vintern 1944—45 uppsattes ytterligare en jaktdivision och flottiljen skulle sommaren 1945 varit fullt organiserad med tre divisioner J 22 om ej en plötslig scenförändring inträtt.

Flygvapnet hade genom inköp i USA förvärvat ett antal nya jaktflygplan av typen J 26 Mustang. Dessa flygplan tillfördes nu F 16, vars slagkraft därigenom starkt ökades. En intensiv utbildning igångsattes våren 1945 under ledning av erfarna amerikanska jaktflygare. Normal

J 26 Mustang

flygtid var två timmar, och passet kunde t. ex. innefatta lågflygning, instrumentflygning, roteflygning och kurvstrid. En himmelsvid skillnad mot dagens pass i en J 35 där samtliga 30 minuter är noggrant planlagda.

1946 togs den s. k. Atlantbanan i bruk byggd av Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. 1.800 m lång och 50 m bred fungerade den som reserv till Bromma ända fram till 1960.

Om Mustangen gjorde tjänst länge, skulle nästa typ komma att göra det ännu längre. 1952 var det dags för J 29 "Flygande Tunnan" att inställa sig för tjänstgöring på F 16.

Då i internationell toppklass blev den snabbt mycket omtyckt av förarna.

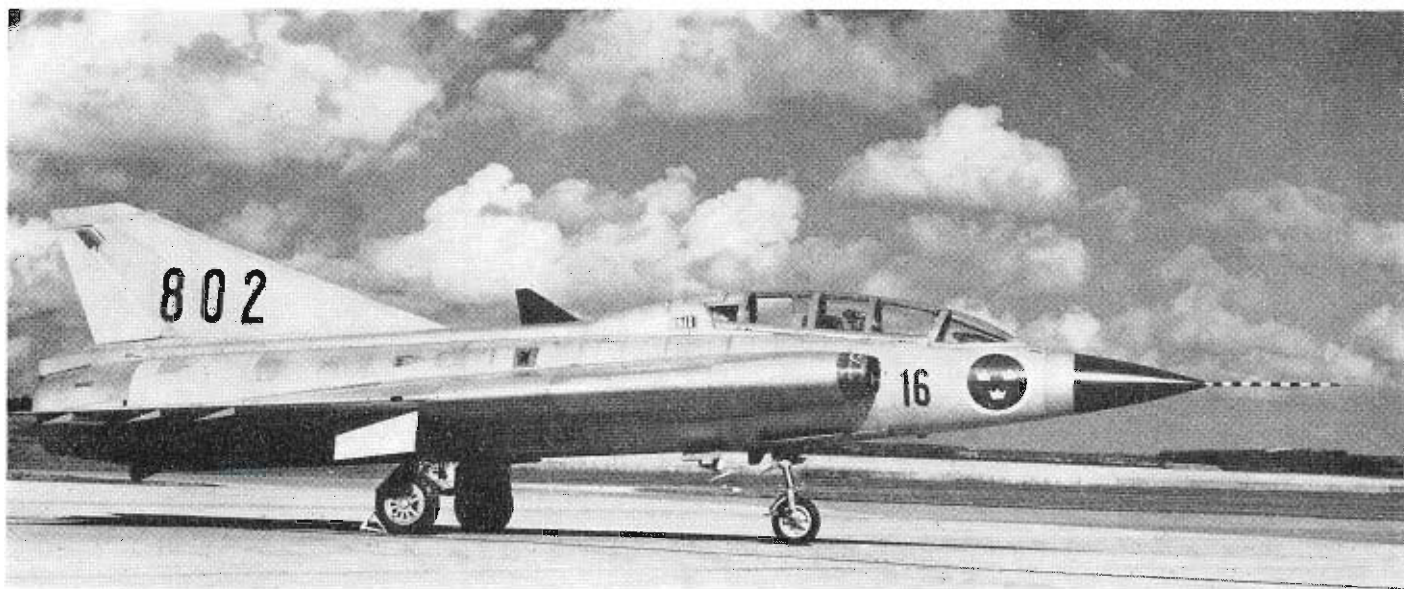
Ungefär samtidigt den 1/10 1952 efterträddes överste Lindahl som flottiljchef av överste Karl-Erik Karlsson.

Som andra flottilj i landet mottog F 16 1961 J 35 Draken med en, jämfört med J 29, fördubblad toppfart. Det är ingen överdrift att påstå, att kraven på markpersonalen har mer än fördubblats i och med övergången till överljudsområdet. Speciellt vad beträffar elektronik och hydraulsystem har problemen varit många, men i huvudsak lösts tillfredsställande.

Tidigare har nyblivna aspiranter och fältflygare efter examen från Ljungbyhed gått direkt över till ensitsiga J 29. Steget från J 28 Vampire till J 35 Draken är emellertid åtskilligt större, varför behov av annan inflygningsmetodik uppkommit. Med hjälp av tvåsitsiga Sk 35 C och simulatorer får nu de färskaste eleverna flyga åtskilliga pass i dubbelkommando och på marken innan de

Fr.v. kanslihuset, soldatorpet och skolsalsbyggnaden

Sk 35 C Draken

släpps upp ensamma. Utöver sin huvuduppgift som jaktflottilj fungerar alltså F 16 nu även som typinflygningskola, TIS, genom vilken i fortsättningen samtliga 35-förare kommer att passera. De kullar fältflygare som hittills genomgått TIS 35 har givit enbart positiva intryck. Bland annat har dessa elever landat betydligt bättre än sina äldre och mer rutinerade kamrater. Sönderslagna sporrar har tyvärr förekommit alldeles för ofta hittills, både på F 16 och övriga 35-förband.

En interiör från simhallen

Närvaron av Sk 35 C gör, att F 16 har betydligt flera krigsflygplan än övriga flottiljer. Då dessutom flottiljen innehåller ett extra kompani som förser

kadettskolan med två divisioner J 29, uppkommer betydande lokalproblem.

Organisatoriskt är kadettskolan, F 20, helt fristående från F 16 med egna byggnader och egen personal. Vissa lokaliteter får dock förbanden samsas om, t. ex. inässar, gymnastiksal och simhall. Sistnämnda lokaler innebär även utmärkta möjligheter för intresserade värnpliktiga att bedriva fysisk träning på fritid. En intensiv simutbildning försiggår med varje värnpliktsomgång och resulterar i att F 16 varje år segrar i tävlingen mellan förbanden om "högsta antalet simkunniga värnpliktiga".

Trots flottiljens närhet till Uppsala, endast fyra km från centrum, besväras stadsborna knappast av flygplanbuller. Speciella bullerutredningar har nämligen arbetat för att lägga in- och utflygningar i sådana riktningar, att befolkningen i minsta möjliga mån ska störas.

Ovan nämnda typinflygningskola, simulatorer samt närheten till Stockholm gör, att flottiljen mycket ofta får representera flygvapnet vid besök av utländska delegationer. Då utbyte med främmande flygvapen alltid är stimulerande, innebär denna extra belastning enbart ett angenämt avbrott i vardagens rutin.

Trots stor tillökning av personal under senare år har flottiljen bibehållit en öppen och trevlig atmosfär. Det finns all anledning att tro, att denna anda kommer att bibehållas under överste Björn Hedberg, chef sedan 1 april 1964.

CF16 Överste Björn Hedberg